

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van het graf en het grafteken Van Cotthem in Sint-Pieters-Leeuw

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het advies van het college van burgemeester en schepenen van Sint-Pieters-Leeuw, gegeven op 3 december 2018, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 17 januari 2019, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van het graf en het grafteken Van Cotthem aantoonst;

Overwegende dat het graf en het grafteken Van Cotthem als monument historische waarde bezitten die als volgt worden gemotiveerd:

Het graf en het grafteken zijn dankzij de unieke bronzen buste en het unieke in brons uitgevoerde embleem op de stèle herkenbaar als die van de Vlaamse vliegtuigpionier, oorlogsheld, verzetsstrijder en industrieel Albert Van Cotthem en zijn echtgenote. Albert Van Cotthem is reeds tijdens het leven verschillende malen geeerd en gehuldigd onder andere met het erekenschap van de arbeid. Dat in de funeraire kunst zelden afgebeelde ereteken wordt zowel op de stèle als op de bronzen buste getoond;

Overwegende dat het graf en het grafteken Van Cotthem als monument architecturale waarde bezitten die als volgt worden gemotiveerd:

Zeer vroeg voorbeeld uit 1962 van een sober modernistisch grafteken integraal uitgevoerd in grijze graniet. Het gebruik van graniet als enige steensoort voor het volledige graf is bijzonder vroeg voor Vlaanderen. Het grafteken werd specifiek vorm gegeven om de buste van Albert Van Cotthem uit 1948 een plaats te geven waardoor een sterke ensemblewaarde ontstaat;

Overwegende dat het graf en het grafteken Van Cotthem als monument artistieke waarde bezitten die als volgt worden gemotiveerd:

De unieke bronzen buste van Van Cotthem vervaardigd door de internationaal gewaardeerde Victor Rousseau in 1948 is niet alleen representatief voor de stijl en het oeuvre van de kunstenaar maar bovendien één van zijn laatste realisaties. Rousseau stond bekend als één van de beste portretbeeldhouders van zijn tijd en het borstbeeld getuigt van dat kunnen;

Overwegende dat het graf en het grafteken Van Cotthem als monument volkskundige waarde bezitten die als volgt worden gemotiveerd:

De plaats van begraving, langs het centrale pad, nabij de vlaggenmast, traditioneel een belangrijke en prestigieuze plaats, wijst op het uitzonderlijke belang dat de gemeente en de nabestaanden aan Albert Van Cotthem toebedeelden,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als monument:

Het graf en het grafteken Van Cotthem (grafperceel: Middenweg, perk 2, grenssteen 05), Galgstraat zonder nummer in Sint-Pieters-Leeuw, bekend ten kadaster: Sint-Pieters-Leeuw, 2de afdeling, sectie E, perceelnummer 43F (deel).

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. Het monument heeft de volgende erfgoedwaarden:

- 1° historische waarde;
- 2° architecturale waarde;
- 3° artistieke waarde;
- 4° volkskundige waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

Het modernistisch grafteken uit 1962 in grijze graniet bestaande uit een zerk en rechtopstaande stèle bedekt de grafkelder van Albert Van Cotthem en Pauline Vandergucht. Op de zerk, tegen de stèle staat het bronzen borstbeeld van Van Cotthem, geplaatst op een granieten sokkel. Het borstbeeld is op de linker zijde gesigineerd en gedateerd 'Victor Rousseau' en '1948'. Van Cotthem is geportretteerd met de ketting van eredeken van de arbeid. Op de stèle is een bronzen embleem aangebracht dat eveneens verwijst naar de eredeken van de arbeid. Op de stèle staat in opgelegde bronzen letters te lezen 'ALBERT/ VAN COTTHEM/ 1890-1962'. Achteraan op de zerk is in verhoogde bronzen letters de naam van zijn vrouw vermeld: 'ET SON EPOUSE/ PAULINE VANDERGUCHT/ 1895-1965'.

Art. 3. Voor het beschermde monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° behoud van het graf en het grafteken met al zijn erfgoedelementen en erfgoedkenmerken;
- 2° behoud van de menselijke resten van Albert Van Cotthem en Pauline Vandergucht in het graf;
- 3° voor zover er nog plaats in de grafkelder is, kan die verder gebruikt worden voor bijzettingen.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. Voor de volgende handelingen aan het beschermde monument moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 3° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 4° het uitvoeren van de volgende werken aan het grafteken:
 - a) het verwijderen van voegen en het hervoegen;
 - b) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
 - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
 - d) het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden;
- 5° het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:
 - a) het plaatsen of wijzigen van bovengrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
 - b) het plaatsen of wijzigen van afsluitingen.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud, noch voor nieuwe bijzettingen voor zover dit mogelijk is zonder werken aan het grafteken.

Brussel,

15 MEI 2019

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS